

Kyrkans förvaltning av skog och jord har en lång historia som började för över tusen år sedan när de första församlingarna växte fram. För att bilda en församling behövdes medel för att försörja en präst därav namnet prästlönetillgångarna. Tusen år senare bidrar de fortfarande till Svenska kyrkans förkunnelse!

Prästlöne- tillgångarna

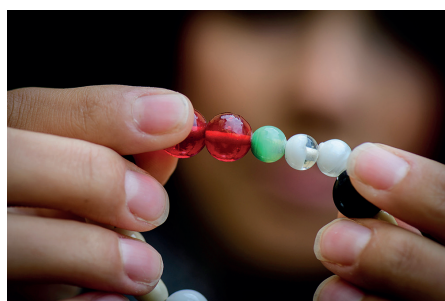
I LULEÅ STIFT - PLAN FÖR VERKSAMHET OCH EKONOMI 2025-2027

Innehåll

Prästlönetillgångarna i Luleå stift	4
Övergripande målsättning	4
<i>Stiftets hus</i>	5
<i>Kapitalförvaltning</i>	5
Mål 2025-2027	5
<i>Ett biskopesbrev om klimatet</i>	6
<i>Svenska kyrkans färdplan</i>	6
<i>Färdplan - ett steg längre</i>	7
<i>Hållbarhetsstrategi</i>	7
<i>Mål 2022-2025</i>	7
Inriktning för verksamheten	8
<i>Kommunikation och samplanering</i>	9
<i>Utveckling och dialog</i>	10
<i>Utbildning</i>	10
Skog och markinnehav	10
Barnkonsekvensanalys	11
<i>Att bruka, inte förbruka</i>	11
<i>Mer än skog och mark</i>	11
<i>Att väga beslut i en tid av utmaningar</i>	11
Ordlista	13
Prästlönetillgångarna i Luleå stift	15

Omslagsbild: Vacker vintervy från Staggräsk, Sorsele.
Foto: Anders Landström/Luleå stift
Illustration: Sara Andersson, Luleå stift

Bidrar till Svenska kyrkans förkunnelse

Prästlönetillgångarnas syfte är att skapa ekonomiska förutsättningar för Svenska kyrkans förkunnelse. De tillgångar (jord, skog och fonder) som stiftet förvaltar bidrar till en bred verksamhet i stiftets alla församlingar. Det kan till exempel handla om gudstjänster, diakoni, kyrkans barnverksamhet, mötesplatser och körer.

Siffror inom parentes
avser fjolårets siffror.

Prästlönetillgångarna i Luleå stift

Den 1 januari 2024 hade prästlönetillgångarna i Luleå stift ett marknadsvärde på cirka 1 200 mkr.

Skogsfastigheternas marknadsvärde var 1 095 mkr eller 89 procent av totala marknadsvärdet. Varje år säljs virke till ett värde av 15–25 mkr. Stiftets hus i centrala Luleå, där bland annat Stiftskansliet finns, är också det en prästlönetillgång och hade ett marknadsvärde på 63 mkr eller 5 procent.

Prästlönefonden som är det tredje kapitalslaget som ingår i prästlönetillgångarna i Luleå stift var den 1 januari 2024 i sin helhet placerad på bankkonto. Marknadsvärdet var 70 mkr eller 6 procent.

Övergripande målsättning

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så att de ger bästa möjliga uthålliga avkastning till nytta för de andelsägande församlingarna. Förvaltningen ska ske på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Prästlönetillgångarna ingår i Svenska kyrkans färdplan för klimatet med mål om bland annat hänsyn till biologisk mångfald och klimat. Utdelningen till församlingar och kyrkans interna utjämnings-

tem ska vara stabil och öka kontinuerligt när resultatet medger det. Målsättningen är att över tid öka den årliga utdelningen till 2 procent av tillgångarnas marknadsvärde (efter att tillgångarna värdesäkrats), vilket motsvarar en utdelning på cirka 24 mkr. För att nå avkastningsmålet inom en överskådlig tid krävs förmodligen att nya inkomstkällor skapas. Arbete pågår att upplåta mark till byggnation av vind- och solkraft samt att välja hållbara kapitalinvesteringar som ger god avkastning.

Marknadsvärdet har under 2023 stigit då en ny taxering av skogsbruksfastigheter gjordes under 2023 och den ledde till väsentligt höjda taxeringsvärden vilket denna marknadsvärdering bygger på.

För att på sikt öka förväntad avkastning och sprida investeringar till fler tillgångsslag har stiftsfullmäktige 2021 beslutat att prästlönefonden vid utgången av 2024 ska uppgå till minst 10 procent av prästlönetillgångarnas kapital. Under arbetet med försoningsprocessen med det samiska folket har dock storskalig försäljning av prästlönefastigheter annat än till Naturvårdsverket och viktig samhällsutveckling pausats, då det i för-

soningsprocessen ingår en utredning kring markfrågor. Det pågående arbetet med arronderingsförbättring av skogsmarksinnehavet ska fortsätta även om totalarealen minskar.

Skogs- och markförvaltningen ska bedrivas ansvarsfullt med hög tillväxt av stamved och vitala föryngringar som säkerställer att skogen bibehåller en hög förmåga att binda koldioxid under lång tid. God hänsyn till den biologiska mångfalden, skogens kulturmiljöer, rennäringens- och det rörliga friluftslivets intressen är en självklarhet i det löpande arbetet. En viktig del för att uppnå målen är att nära följa, och stödja forskning om bland annat hyggesfritt skogsbruk och andra åtgärder om ekonomiskt, hänsynsfullt och produktivt skogsbruk.

Naturskogar är viktiga för biologisk mångfald. Inom PLT i Luleå stift sker ingen avverkning av naturskogar. Ibland misstas skog med hög ålder eller med lång trädkontinuitet med naturskog. Naturskogsbegreppet som används här härrör från Skogsstyrelsens definitioner av nyckelbiotoper där även FSC certifieringen hämtar sin definition. Då minsta tveksamhet föreligger om den aktuella skogen

Bild från höstlovsläggret i Nikkaluokta för konfirmerade samiska ungdomar.
Foto: Sofia Strinnholm/Luleå stift.

har höga naturvärden som gör att den bör sparas enligt certifiering och sektorsmål, eller måste sparas enligt lagstiftning, sker alltid en fältinventering som utgår från en naturvärdesbedömning.

Stiftets hus

Stiftets hus Järpen 9 ska förvaltas så att avkastningen på lång sikt hålls på en god nivå, detta innebär att renoweringar och reparationer utförs efter behov. Målet är att det ska vara attraktivt att vara, eller bli hyresgäst. Tjänster för förvaltning av fastigheten köps för närvarande av HSB Norr.

Kapitalförvaltning

Kapitalförvaltningen ska ske på ett etiskt sätt i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar och i enlighet med gällande regelverk i Lag och Kyrkoordning.

Placering ska i huvudsak ske genom köp av aktie- och räntebärande fonder. Utgångspunkten är att placeringar sker i fonder där Svenska kyrkans

nationella nivå säkerställer att investeringarna uppfyller högt ställda krav på etik och att såväl innehav som förvaltning ligger väl i linje med kyrkans grundläggande värderingar. Om investeringar sker i tillgångar som den nationella nivån inte kvalitetssäkrar ska egendomsutskottet säkerställa att investeringar motsvarar de krav som den nationella nivån ställt på motsvarande investering.

Svenska kyrkans nationella nivå tittar idag på tolkning av kyrkoordningen för att se om möjlighet finns för Prästlönetillgångarna att investera fondmedel i onoterade innehav som är delägda av olika enheter inom Svenska kyrkan.

Då prästlönefonden tillförts relativt stora summor pengar de senaste åren genom försäljning av mark finns nu möjlighet att med aktiva val av investeringar påverka och stimulera utbyggnad av fossilfri energiproduktion med mera. Kanske kan en ny verksamhetsgren för PLT vara

att äga eller deläga solcellsparker? Arbete pågår i nuläget för att se om det i enlighet med förvaltningens regleringar går att investera kapital tillsammans med andra kyrkliga aktörer i exempelvis energiproduktion eller andra samhällsnyttor som krävs för samhällets omställning samt för att uppnå målen om egen energiförsörjning i färdplanen för klimatet.

Mål 2025-2027

Målet under perioden är att uppnå en årlig utdelning på minst 14 000 tkr (varav 7 000 tkr till andelsägande församlingar och pastorat, samt 7 000 tkr till kyrkans interna utjämningsystem). Presenterad ekonomisk plan för perioden innehåller osäkerheter. De siffror som anges för 2026 och 2027 ska därför ses som preliminära.

Under stiftsfullmäktige 2022 beslutades att PLT skulle "ta fram indikatorer, nyckeltal för arbetet med hållbarhet (klimatnytta, biologisk mångfald, miljö). Detta görs för att kunna styra

och utvärdera balansen mellan ekonomisk och ekologisk hållbarhet.” Arbetet kan sägas ha påbörjats redan 2021 då personal från PLT i i Luleå stift påbörjade arbete inom ett projekt initierat av skogsprogrammet i Västerbotten, ”Indikatorer för biologisk mångfald i Västerbottens skogar”. Här har frågan varit om vi kan hitta mätmetoder för att följa utvecklingen av biologisk mångfald.

Problemet med kunskap om biologisk mångfald är att det handlar om enskilda individer av en mängd arter vilka i dag inte går att räkna eller övervaka, inventering och registrering bygger på att växtplatsen eller habitatet besöks och att alla individer inom undersökt område identifieras. Projektets mål kan kortfattat beskrivas som hur kan vi hitta mätbara storheter som kan ge en bild av hur den biologiska mångfalden utvecklas. Projektets presenterade material nås via Luleå stifts hemsida, under Prästlönetillgångar.

Utifrån de slutsatser som dragits i projektet kan vi konstatera att mätning är svårt men att indikatorer och nyckeltal går att följa. De mätvärden som PLT identifierat som möjliga att redan nu följa presenteras i tabellen till höger.

Ett biskopsbrev om klimatet

Biskopsbrevet om klimatet utgör en teologisk grund för Svenska kyrkans engagemang i klimatfrågor. I brevet finns flera uppmaningar från Sveriges biskopar om hur vi alla kan bidra till att bromsa klimatförändringen. Prästlönetillgångarna berörs speciellt av två av dem:

- *Låt en teologiskt reflekterad syn på skapelsen präglade den ekonomiska förvaltningen av aktier, skog och mark för att minska klimatpåverkan och påskynda klimatomställningen.*

- *Gör konkreta handlingsplaner i syfte att uppnå klimatneutrala verksamheter så fort som möjligt med sikte på 2030. Det förutsätter omställning och beteende-*

Från skogsbruk undantagen areal produktiv skogsmark

År	2023	2022	2021	2020	2019
Areal, hektar	5 687	7 141	6 338	6 099	5 782

Naturresevat bildade av PLT:s innehav

År	2023	2022	2021	2020	2019
Areal, hektar	2 464	592	594	556	556

Naturvårdande skötsel

År	2023	2022	2021	2020	2019
Areal, hektar	3	0	5	9	10

Hyggesfri areal identifierad + utförd skötsel

År	2023	2022	2021	2020	2019
Areal, hektar	179	164	94	48	0

Naturvårdsbränning av skog

År	2023	2022	2021	2020	2019
Areal, hektar	1	0	0	9	21

Andel lövdominerad areal

År	2023	2022	2021	2020	2019
Areal, hektar	1 958	1 924	1 915	1 899	1 874

Kollager i stående skog

År	2023	2022	2021	2020	2019
Miljoner ton	6,9	6,9	6,5	-	-
Förändring ton	+104 000	+86 000	+115 000	-	-

Förslaget är att införa denna tabell i årsredovisningen för 2024.

förändringar inom områden som fastighetsförvaltning, resor, inköp med mera.

Prästlönetillgångarna svarar på uppmaningarna genom att integrera målen i Svenska kyrkans färdplan för klimatet och Luleå stifts hållbarhetsstrategi i sin verksamhetsplanering.

Svenska kyrkans färdplan för klimatet - etapp två

Färdplanen antogs av kyrkostyrelsen 2019 med tre övergripande effektmål, där ett av dem är att uppnå klimatneutralitet inom hela organisationen. De två andra effektmålen handlar om att arbeta med värderingsförändringar och att bidra till klimaträttvisa.

I färdplanen finns delmål inom områden såsom kyrkans uppdrag och konsumtion och här finns också mål för jord, skog och mark. Färdplanen ska uppfyllas under tre etapper till år 2030 med nya delmål i varje etapp. Den första etappen var mellan 2020–2023, etapp två startade i januari 2024 och ska pågå till december 2027, därför har nya delmål tagits fram till samtliga områden. Se de beslutade målen för prästlönetillgångarna i faktarutan på kommande sida. PLT i Luleå stift beaktar och arbetar med samtliga relevanta mål i den löpande verksamheten, som exempelvis utvecklingsarbetet runt hyggesfria metoder, markarrenden till solparker och kommande FSC-certifiering.

Luleå stift vill ta färdplanen ett steg längre

De uppdaterade delmålen till färdplanens fas två utarbetades inom ENSO (egendomsnämndernas samarbetsorgan) och ingick i promemorian "Svenska kyrkans färdplan för klimatet etapp 2" som i december 2022 gick på remiss till samtliga stift från den nationella kyrkostyrelsen. I Luleå stifts remissvar som gavs i mars 2023 ingick ett förslag om ytterligare mål än de föreslagna inom skog och mark.

Den nationella kyrkostyrelsen valde att inte bejaka de föreslagna målen, men prästlönetillgångarna i Luleå stift ser dessa delmål som en naturlig del i den löpande förvaltningen och beaktas i verksamhetsplaneringen. De av Luleå stift föreslagna målen ses i fakrutan intill.

Hållbarhetsstrategi

Luleå stifts hållbarhetsstrategi handlar om stiftskansliets hållbarhetsarbete, om prästlönetillgångarna och det stöd stiftet vill ge till församlingar och pastorat i hållbarhetsfrågor. När det gäller prästlönetillgångarna så finns det i strategin mål kopplat till kapitalförvaltning, klimat och biologisk mångfald och kopplar delvis an till målen i Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Inom arbetet framöver med måluppfyllelse i hållbarhetsstrategin kan särskilt nämnas:

Mål 2022–2025

Biologisk mångfald: Genomföra ett arbete med att analysera befintliga mark- och skogsområden som frivilligt avsatts, och potentiella nya områden för frivillig avsättning. Detta i syfte att säkerställa att områden med höga naturvärden och/eller biologisk mångfald sparas. En särskild satsning görs för att synliggöra minst fem av dessa områden.

Kapitalförvaltning: Kartlägg och analysera strategiska, taktiska och operativa konsekvenser av certifiering enligt FSC i syfte att ansluta prästlönetillgångarna till certifieringssystemet.

Mål för förvaltning, skog och mark - till och med 2027 ska:

1. Beräkningsmodellen för den skogliga kolbalansen vara utvärderad genom extern revision, och mätmetoder för jordbrukets kolbalans vara implementerad i enlighet med bästa praxis och gällande redovisningsregler.

2. Prästlönetillgångarna fortsatt aktivt bidra till forskning och utveckling om en hållbar förvaltning av skog och mark och en hållbar produktion av förnybar energi.

3. Prästlönetillgångarna som markägare, projektör och kapitalförvaltare verka för ökat träanvändande i byggnationer och klimatsmart byggande.

4. Produktion av förnybar el, motsvarande den totala årliga användningen i kyrkans byggnader, vara i projekt- eller produktionsfas på Prästlönetillgångarnas marker. Produktionen kan omfatta både egna anläggningar och anläggningar som drivs av andra aktörer på Prästlönetillgångarnas marker.

5. Prästlönetillgångarna bidra till forum för kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och gemensamma projekt för fossilfritt och hållbart jordbruk för sina

gårdsarrendatorer. Vid nyupplåtelse av arrenden ska man använda möjligheten att påverka brukandet om det anses lämpligt.

6. Prästlönetillgångarnas skogsbruk sträva efter fossilfrihet i skötsel och transporter.

7. Prästlönetillgångarna tillvarata den brukade skogens produktionspotential för ökad klimatnytta på kort och lång sikt. Samtliga åtgärder för klimatnytta inom Prästlönetillgångarnas förvaltning av skog och mark ska ha en balans mellan ekologiska, sociala, ekonomiska och andliga värden.

8. Prästlönetillgångarna vidta aktiva åtgärder för klimatanpassning som kan öka skogarnas och jordbruksmarkens motståndskraft, återhämtnings- och utvecklingsförmåga och minska klimatförändringarnas skadliga effekter.

9. Prästlönetillgångarna ha vidareutvecklat kunskap om hur markförvaltning och skogsbruk påverkar samiska näringar, samt genomfört anpassningar i enlighet med handlingsplanen som är kopplad till Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket.

Till och med 2027 ska:

10. Inbindningen av CO₂ i stående skog, alltså tillväxten av biomassa i levande träd, överstiga det uttag och naturliga avgångar som sker.

11. Prästlönetillgångarnas skogsskötsel förändras så att större del av CO₂ inbindningen sker till sådana trädindivider som efter skörd blir till långlivade produkter, eftersom det är tillväxten hos enskilda trädindivider samt användningen av de uttagna individerna som styr klimatnyttan. Detta görs genom att arealen ungskogsröjning ökas med 10 %.

12. Prästlönetillgångarna prioritera volymtillväxt (CO₂ inlagring) framför ekonomisk avkastning genom att låta skogen bli äldre än vad som är ekonomiskt optimalt, så att medelåldern för avverkningsbestånd i snitt överstiger lägsta tillåtna ålder för avverkning med 10 år.

13. En omställning av prästlönetillgångarnas skogsbruk görs så att en ökande andel av skogen brukas med hyggesfria metoder.

14. Svenska kyrkan uppfylla sin del i Sveriges åtaganden för biologisk mångfald inom FN:s Mångfaldskonvention, genom att utarbeta en plan för biologisk mångfald inom förvaltning av skog och mark, och påbörja arbetet för att i denna verksamhet bidra till förverkligande av konventionens mål.

15. En plan för återvätning av utdikad mark vara framtagen, med angivande av lämpliga prioriterade marker, och arbetet med återvätning av de högst prioriterade markerna ha påbörjats.

16. Alla kvarvarande naturskogar som Svenska kyrkan förvaltar ha getts ett långsiktigt skydd.

Klimat: Vid målperiodens slut ska det finnas produktion eller planerad produktion av solenergi på prästlönetillgångarnas mark. Målet bör vara att cirka 20 hektar lämplig mark identifieras, vilket skulle leda till en produktionskapacitet på cirka 10 GWh per år.

Inriktning för verksamheten

Under de senaste åren har intresset för hållbarhetsfrågor kopplat till skogsbruket ökat markant. Skogen och dess produkter är en viktig komponent i det omställningsarbete som Sverige står inför. För framtida generationer är ett ansvarsfullt och produktivt skogsbruk en förutsättning med dagens kunskapsläge. En samsyn finns om att skogen är viktig för omställning till ett hållbart samhälle. Frågan om hur skogen ska nyttjas för

denna omställning är dock föremål för en omfattande debatt.

Prästlönetillgångarna i Luleå stift har under en lång period haft en viktig strategisk avvikelse jämfört med de stora statliga och privata skogsägande bolagen. Denna skillnad leder förenklat till att avverkning av skog sker vid en högre ålder mot vad som är den lägsta tillåtna. PLT har identifierat det som en tillgång i klimatarbetet då kolkagret blir högre med produktiva skogar i höga åldrar. Därför undersöks nu denna strategis potential vad det gäller ekonomisk avkastning i form av försäljning av kolkrediter eller liknande.

PLT:s avkastningskrav är relativt moderata och skapar en grund för mervärden i skogen - så som ökad biologisk mångfald, högre kolför-

råd och välskötta produktionsskogar med längre omloppstider än lagkravet. Samtidigt finns även relativt stora arealer orörda skogar - som tillsammans blir en variation av skogsmark där alla som vistas i skog och mark förhoppningsvis kan finna sina favoriter. Kanske kan Prästlönetillgångarna i Luleå stifts skogsbruk med längre omloppstider bli ett föredöme för andra skogsägare?

Fokus för den löpande skogsförvaltningen är bland annat att löpande uppdatera skogsbruksplaner efter nya inventeringar, naturvärdesbedömningar eller fjärranalysdata.

Den skogsvaktartjänst som inrättats under 2023 kommer bidra till att intensifiera arbetet med att identifiera och åtgärda områden som kräver skogsskötsel med en högre nivå av

Bild på virkeshög i Älvsbyns skogar.
Foto: Emma Berkman/Luleå stift.

hänsyn, till exempel rennärning, sociala värden/tätortsnära skogar. Arbetet kommer också att inriktas på att identifiera skogsområden där hyggesfritt skogsbruk bedöms vara ett lämpligt och långsiktigt hållbart alternativ till trakthyggesbruket. Åtgärder med hyggesfria metoder utförts på cirka 85 ha under 2024, vilket motsvarar ungefär 50 procent av arealen som förnyingsavverkades under samma år. Dessa insatser kommer sammantaget leda till att successivt öka arealen skog skötta med hyggesfria metoder.

Planering pågår också för att etablera ett större demonstrationsområde med olika hyggesfria metoder. Detta för att skaffa erfarenheter samt att skapa utökad kunskap/förståelse för utmaningarna kopplat till att använda de olika hyggesfria metoderna.

Det finns områden med sedan tidigare kända men obekräftade naturvärden. Förutom att i det löpande arbetet identifiera förändringar som behöver göras med anledning av nya naturvärdesbedömningar är målsättningen att också dessa kända områden under året skall inventeras. Resultatet av denna inventering bedöms bli att många klassas om och tillförs de avsatta arealerna.

Indikationer ” på att nivån på naturvårds- avsättningarna... kommer att öka

Det finns indikationer på att nivån på naturvårdsavsättningarna i och med detta kommer att öka från nuvarande 8 procent till cirka 12 procent.

PLT har under lång tid samarbetat med länsstyrelserna i de båda länen angående områden som kan vara in-

tressanta för formellt statligt skydd. Samarbetet har utvecklats från att vara en envägskommunikation där länsstyrelserna primärt vände sig till PLT då de identifierat objekt där de vill utreda skydd, till att idag vara en tvåvägskommunikation. När PLT identifierar större sammanhängande områden som passar in i den plan för grön infrastruktur som länsstyrelserna har eller som kan bära sina naturvärden på egen hand överlämnar PLT det underlaget till respektive länsstyrelse.

Behov av ” utökad kommunikation och transparens

Beroende på utfallet av den ökade avsättningen av produktiv skogsmark kommer nya beräkningar av tillgängliga avverkningar vara nödvändiga. Detta kan leda till förändringar av framtida avkastning från skogsbruket.

Kommunikation och samplanering

Det ökade intresset för klimatpåverkan, hållbart skogsbruk och bevarande av biologisk mångfald skapar ett behov av utökad kommunikation och transparens. Genom tydligare kommunikation kan en gemensam förståelse skapas. Utvecklingsmöjligheter finns för både digital kommunikation och trycksaker som styrdokument, årsredovisning med mera.

I takt med det ökade intresset uppstår också behovet av att förbättra förutsättningarna för en god dialog. Ett generellt fokus är att säkerställa god kommunikation till olika intressenter i samband med exempelvis beslut om avverkning och andra åtgärder kopplat till skogsbruket.

Genom att främja dialog, samplanering och kunskapsutbyte optimeras

skogsbruket för att möta dagens och framtidens utmaningar, samtidigt som en hållbar användning av skog som resurs säkerställs.

På all skogsmark som förvaltas av prästlönetillgångarna i Luleå stift finns renskötselrätt, vilket innebär att samebyar får använda mark och vatten till underhåll för sina renar. Dialog och samråd med samebyar har pågått under många år och växlas nu upp till samplanering. För att vårda och vidareutveckla dagens goda relationer kommer samplanering med samebyarna fortsatt vara ett viktigt inslag i arbetet under 2025 och åren framöver.

Med avstamp i miljökonferensen i Rio de Janeiro 1992 togs ett initiativ från det dåvarande initiativet Kyrkans miljövern om att ordna en reservatsstafett mellan Svenska kyrkans 13 stift.

Luleå stift har under åren efter det inrättat fem kyrkreservat. Skogen i reservaten innehåller olika naturtyper av skiftande karaktär men som vart och ett uppvisar en intressant miljö. Det pågår förberedelser för att föreslå inrättande av ytterligare fem kyrkreservat. I detta arbete ingår också att synliggöra alla reservat med hjälp av skyltning samt att presentera dem på stiftets hemsida. På detta sätt kan de göras mer tillgängliga för fler människor.

Anställning av certifieringsansvarig som är en delad tjänst mellan PLT i Luleå stift och PLT i Härnösands stift är en resursförstärkning som förhoppningsvis kommer leda till en smidig hantering av certifieringsfrågor under 2025.

I en motion inlämnad till Stiftsfullmäktige 2023 föreslås att PLT ska upphöra med plantering av Contortatall. PLT har under senare år upphört med att plantera Contortatall, vilket innebär att motionen redan är uppfylld.

Utveckling och dialog

Dialog med myndigheter och respekt för myndighetsbeslut är en självklarhet för förvaltningen av PLT i Luleå stift. Att välja att ta en diskussion med en myndighet om ett myndighetsbeslut kan i detta sammanhang vara en viktig åtgärd i syfte att förstå/klarlägga motivet bakom det aktuella beslutet och därmed öka förståelsen för myndighetens tolkning och tillämpning av aktuellt regelverk. Att, när det bedöms ändamålsenligt eller nödvändigt, begära en prövning av ett beslut i enlighet med gällande regelverk bör därför inte ses som en konflikt med en myndighet utan som ett naturligt sätt att utveckla ömsesidig förståelse i vissa frågor.

Utbildning

Prästlönetillgångarnas medarbetare behöver regelbunden utbildning då forskning, regelverk och metoder ständigt utvecklas. Då verksamheten

nu kommer att verka i enlighet med två certifieringar kan relevanta utbildningsinsatser också bli aktuella. I det fokus som nu riktas mot artskydd blir Skogsstyrelsen en viktig utbildningsaktör med sin artvisa vägledning och fortbildning.

Skog och markinnehav

Den största tillgången är markinnehavet på totalt cirka 63 000 hektar (ha) varav ungefär 40 000 ha är produktiv skogsmark.

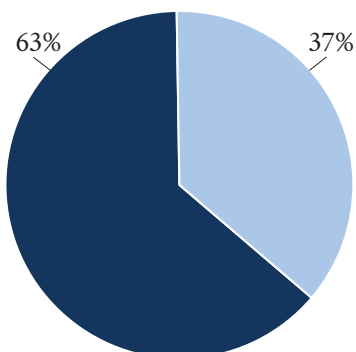
Virkesvolymen på den areal som länsstyrelserna är intresserade att bilda naturreservat av är cirka 650 000 m³sk motsvarande ett virkesvärde om 260 000 000 kr (260 000 000) vid ett virkespris om 400kr/ m³sk. Under 2023 tecknades avtal med Naturvårdsverket om ett större naturreservat i Vitangi, avtalet är ett inträngsavtal och omfattar cirka 5 600 ha varav ungefär

1 900 ha produktiv skogsmark. Denna mark ägs fortfarande av PLT men är strikt skyddad.

På de 32 400 ha som brukas föröngningsavverkas cirka 200–250 ha årligen vilket motsvarar 0,3–0,4 procent av totalarealen och cirka 0,7 procent av den brukade produktiva arealen. Om denna intensitet i skogsbruket bibehålls över tid innebär det en omloppstid på cirka 140 år i genomsnitt. Även vid föröngningsavverkning lämnas hänsyn i form av trädgrupper, hänsynskrävande biotoper med mera.

Omfattning är enligt den uppföljning som görs av extern aktör cirka 10–15 procent av arealen. Detta innebär att årligen tillkommer 20–38 ha i hänsynsareal, och efter en omloppstid skulle det innebära att ytterligare 10–15 procent av den brukade arealen eller 3300–5000 ha avsatts som hänsyn.

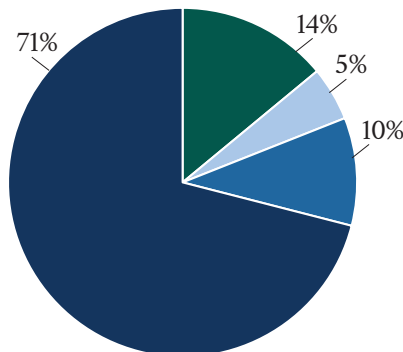
**Totala markinnehav
63 000 ha fördelas:**

■ Produktiv skogsmark
- 40 000 ha.

■ Ej produktiv skogsmark
- 23 000 ha.

**Av 40 000 ha produktiv
skogsmark är:**

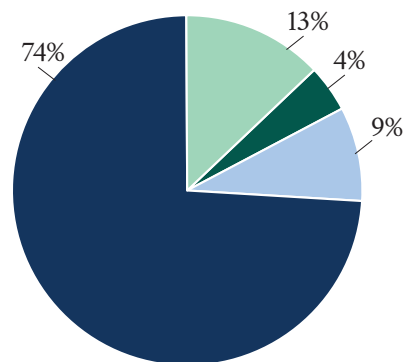
■ Produktiv skogsmark
avsatt - 5 700 ha.

■ Produktiv skogsmark
naturreservat* - 1 900 ha.

■ Produktiv skogsmark
detaljhänsyn - 4 150 ha.

■ Produktiv skogsmark
kvar att bruka - 28 250 ha.

**23 000 ha ej produktiv
skogsmark består av:**

■ Exploaterat, väg, kraftledning
- 1 000 ha.

■ Vatten som sjö, bäck, älv
- 2 000 ha.

■ Skogligt impediment*
- 17 000 ha.

■ Övrigt som strand, äng
- 3 000 ha.

*Produktiv skogsmark avsatt: Av den avsatta skogsmarksarealen är cirka 8% klassad som NO/NS i skogsbruksplanen.

*Naturreservat avser här: Produktiv skogsmark där PLT fått ekonomisk ersättning för skydd men där marken fortsatt ägs av PLT.

*Skogligt impediment: Skogligt impediment är skogsmark som producerar mindre än 1 kubikmeter virke per hektar och år.

Barnkonsekvensanalys

Prästlönetillgångarna förvaltar både natur- och kulturella värden tillsammans med uppdraget att bidra till ekonomiska förutsättningar för församlingar och stift att utöva verksamhet i enlighet med Svenska kyrkans uppdrag.

Att bruka, inte förbruka

I förvaltningen av prästlönetillgångarna är det centralt att arbetet fokuserar på både nuvarande, och med kommande generationer i åtanke. I detta ingår att arbeta med hur dagens skogsbruk bidrar till klimatnytta samt till en biologisk mångfald som bär även i framtiden. Detta innebär att hantera ett flertal intressekonflikter som kommer med svåra avvägningar mellan värdet vi skapar idag – och värdet vi skapar framåt. Vi kan inte sitta nöjda, utan behöver ständigt sträva framåt, och ha i åtanke att marken och skogen inte är vår – utan att vi förvaltar den till kommande generationer.

Insatser inom upplåtelser av mark för samhällsviktiga ändamål – som

exempelvis för etablering av vind och solkraft är en viktig del i det gemensamma arbetet mot fossilfrihet och kommer att bidra till tillgång på förnybar el under lång tid framöver. Även andra former av upplåtelse av mark – som bostadsbyggande och etablering av näringsliv är positiv för social välfärd och samhällets framtid. Tillgänglig skog och natur för rekreation och exempelvis fiske är viktig för både unga och äldre. Inte minst i tider där den existentiella hälsan ständigt utmanas. Prästlönetillgångarna ser även över möjligheten att tillgängliggöra för allmänheten de tidigare skapade kyrkreservaten – som tillsammans med andra skogsområden som skolorskogar och liknande projekt ökar möjligheten att barn kan tillgodogöra sig utbildning och lära sig om vikten av samspel mellan människa och natur.

Mer än skog och mark

Det är viktigt att uppmärksamma att det inom prästlönetillgångarna sker en uppbyggnad av kapital kopplat till traditionell kapitalförvaltning, dvs investeringar i aktie- och räntefonder. Inom denna förvaltning tillkommer

perspektiv som rör konsumtion, internationell handel och mänskliga rättigheter. Ett centralt perspektiv är just frågan om barn- och ungas välfärd, särskilt i länder med svag lagstiftning runt mänskliga rättigheter och miljö. Genom att investera i tillgångar som den nationella nivån kvalitetssäkrar är ambitionen att kunna väga avkastning och hållbar utveckling på ett sätt som gynnar både dagens generationer och framtiden.

Att väga beslut i en tid av utmaningar

Sammantaget är bedömningen att den planerade verksamheten är avvägd i relation till barn- och unga vuxna. Samt att det finns ett särskilt fokus på att tillgängliggöra verksamheten till förmån för barn och unga och att avvägningen mellan dagens och framtida generationer sker utifrån såväl kyrkans grundläggande värderingar, men även lagar och förordningar och en vilja att utifrån gällande kunskapsläge fatta balanserade beslut i en tid av stora utmaningar och intresseavvägningar.

Skogscertifiering

Sedan 2002 är prästlönetillgångarna i Luleå stift certifierad enligt PEFC. Under 2023 har förberedelse inletts för att även certifiera verksamheten enligt FSC. Skogscertifiering handlar om att ställa långtgående krav på naturvårdsåtgärder och socialt ansvar i skogsbruket. FSC och PEFC är två av de mest erkända miljöcertifieringssystemen för skogsbruk över hela världen. De är båda oberoende organisationer som syftar till att främja hållbart skogsbruk och bevara skogsmiljön på lång sikt.

FSC står för Forest Stewardship Council. PEFC står för Programme for the Endorsement of Forest Certification.

Markareal

Prästlönetillgångarna i Luleå stift förvaltar jord, skog och fonder. I Norrbotten och Västerbotten handlar det om cirka 0,5 procent av den totala markarealen. I hela Svenska kyrkan omfattar tillgångarna 1,3 procent av Sveriges landareal.

Beredskap

En del i PLT:s arbete är att vara förberedd och ha beredskap för olika scenarier som kan påverka skog och mark, exempelvis översvämning och höga flöden, skogsbränder, väder och vind. På senare år har det krävts en högre beredskap inför torka och skogsbränder under sommar- och höstperioderna.

Prästlönetillgångarna förvaltar inte bara jord och skog utan även fastigheter som bland annat Stiftets hus Järpen 9, intill Stiftskansliet i Luleå.
Foto: Emma Berkman/Luleå stift.

Ordlista

Andelsägande församlingar	Församlingar som äger rätt till en fastställd andel av utdelningen från prästlönetillgångarna.
Arronderingsförbättring	Term för att beskriva processen med att omorganisera och förbättra skogsskiftens/fastigheters form, storlek och läge för att göra de mer funktionella, effektiva eller ekonomiskt lönsamma.
Biologisk mångfald	Biologisk mångfald i skog och skogsmark kan definieras enligt miljökvalitetsmålet "Levande skogar" – där "skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skyddas, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas."
Biskopsbrev	Svenska kyrkans biskopar utgör tillsammans biskopsmötet och en av biskopsmötets uppgifter är att gemensamt författa biskopsbrev som berör viktiga ämnen som klimatet, diakoni och tystnadsplikten. Biskopsbreven fungerar som stöd och inspiration till präster, diakoner och församlingar. De kan samtidigt också vara riktade till allmänheten.
Detaljhänsyn	Områden som undantas avverkning vid detaljplanering av en avverkning, kan vara kantzon mot vattendrag, mindre hänsynskrävande biotoper eller grova enstaka träd.
Frivilliga avsättningar	Att frivilligt avsätta eller reservera en del av sin mark och därigenom bidra till bevarande av naturvärden och ekologisk mångfald utan att det krävs lagstiftning eller statlig inblandning.
FSC-certifiering	Ett skogscertifieringssystem som används för att bedöma och godkänna skogsbruk enligt miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier. FSC står för Forest Stewardship Councils.
Föryngringsavverkning	Föryngringsavverkning innebär att du avverkar träden i ett äldre bestånd och därmed ger plats för en ny generation skog. På skogsmark finns skyldighet enligt skogsvårdslagen att efter avverkning få en säkerställd föryngring inom en viss tid.
Hyggesfritt skogsbruk	Innebär att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår några större kalhuggna ytor
Intrångsersatta naturreservat	Ersättning som betalas till en markägare för att kompensera för intrånget på dennes mark eller fastighet. Intrånget kan vara av olika slag, anläggning av ledningar, genomfart för vägar eller avsätts som naturreservat. PLT äger alltså fortfarande marken eller del av mark som blir naturreservat.
Klimatnytta	Syftar på de positiva effekter eller fördelar som uppnås genom att vidta åtgärder eller investeringar för att minska klimatförändringar.
Kyrkoreservat	En skyddsform för natur- eller kulturobjekt på mark som Svenska kyrkan äger. Det är ett frivilligt åtagande och upprättandet av kyrkoreservat är kyrkans sätt att lyfta fram vikten av att bevara värdefulla naturtyper och skydda den biologiska mångfalden. Det som skiljer kyrkoreservaten från andra frivilligt avsatta områden är att de är särskilt intressanta och unika samt lättillgängliga för besökare.
Lång trädkontinuitet/ Kontinuitetsskog	En skog som under senare tid inte varit kalavverkad, utan skogen har varit kontinuerligt trädbevuxen utan väsentliga trädslagsbyten.
Målbilder för god miljöhänsyn	Är myndigheternas tolkning av skogspolitiken, det vill säga skogsvårdslagens övergripande mål kring produktion och miljö samt det svenska miljömålet Levande Skogar. De företag som arbetar inom skogssektorn får lämna synpunkter på och förslag till sektorsmål och förväntas att följa de mål som beslutas utifrån sina möjligheter.
Naturskogar	Även kallade orörda skogar eller naturliga skogar, är skogar som inte har påverkats av betydande mänsklig påverkan eller exploatering.
Naturvärdesbedömning	Syftet med en naturvärdesbedömning är att identifiera områdets förutsättningar och värde för biologisk mångfald.
Nyckelbiotoper	Områden inom skogslandskapet som har en särskilt stor betydelse för den biologiska mångfalden och som behöver bevaras och skyddas. Kan exempelvis vara områden med ovanliga naturtyper, äldre skogar med grova träd och mycket död ved, eller områden som specifika arter är beroende av för sin överlevnad.
Onoterade innehav	Hänvisar till ägarandelar eller tillgångar som inte är listade på någon offentlig börs eller handlas på en reglerad marknad.
PEFC-certifiering	Ett skogscertifieringssystem med syfte att främja hållbart skogsbruk genom att ta hänsyn till miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter av skogsbruket. PEFC står för Programme for the Endorsement of Forest Certification.
Produktiv skogsmark	Mark där skogen tillväxer med minst 1 skogskubikmeter per hektar och år i snitt under en omloppstid.
Reservatsbildning	Även kallat skogsreservatsbildning, syftar på processen att skapa speciella områden som är avsatta för bevarande av biologisk mångfald och skydd av naturliga livsmiljöer. Vissa områden är avsedda att förbli i stort sett orörda eller få en minimal påverkan av mänsklig aktivitet för att skydda sina naturliga ekosystem och de arter som bor där. Medan andra naturreservat kräver intensiv skötsel för att bibehålla sina naturvärden.
Skogligt impediment	Skogsmark som producerar mindre än 1 kubikmeter virke per hektar och år.

Prästlönetillgångarna i Luleå stift

Belopp i tkr.

	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Rörelsens intäkter					
Jord och Skog	27 588	25 750	26 700	26 700	26 700
Stiftets Hus	4 908	4 800	5 100	5 500	5 500
Resultat vid avyttring av plf	36 437	0	3 000	3 000	3 000
Prästlönefond	2 077	500	2 000	2 000	2 000
Summa rörelsens intäkter	71 010	31 050	36 800	37 200	37 200
Rörelsens kostnader					
Kostnader för varor, mtrl, inköpta tjänster	-8 284	-5 550	-7 700	-7 700	-7 700
Kostnader för inhyrt personal	-4 253	-5 500	-4 500	-5 000	-5 000
Naturvård skötsel	0	-500	-500	-500	-500
Övriga externa kostnader	-1 689	-2 341	-1 700	-1 700	-1 700
Avskrivningar	-2 214	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Summa rörelsens kostnader	-16 440	-16 091	-16 600	-17 100	-17 100
Rörelseresultat	54 570	14 959	20 200	20 100	20 100
Resultat från finansiella investeringar	1 504	1 000	1 000	1 000	1 000
Resultat efter finansiella poster	56 074	15 959	21 200	21 100	21 100
Bokslutdispositioner	-3 276	0	1 000	0	0
Skatt på årets resultat	-71	-750	-750	-800	-850
ÅRETS RESULTAT	52 727	15 209	21 450	20 300	20 250
Värdesäkring enl KO 46:11	-1 060	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omföring realisationsresultat PLF enligt KO 46:10	-36 437	0	-3 000	-3 000	-3 000
Omföring övrigt enligt KO 46:10	-1 138	0	-1 500	-1 500	-1 500
Årets disponibla resultat	14 092	13 209	15 950	14 800	14 750
Vinstdisposition					
Balanserad vinst från föregående år	13 983	14 075	13 284	15 234	16 034
Tillkommande disponibelt för utdelning	14 092	13 209	15 950	14 800	14 750
Utdelning till församlingar/pastorat	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Särskild utjämningsavgift till nationell nivå	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Överförs till ny räkning	14 075	13 284	15 234	16 034	16 784

Prästlönetillgångar i Luleå stift

PLAN FÖR VERKSAMHET OCH EKONOMI 2025-2027

Bild från höstlovslägret i Nikkaluokta
för konfirmerade samiska ungdomar.
Foto: Sofia Strinnholm/Luleå stift.

